

Iz Kaire v Bagdad

Prvi del: **Tisoč kilometrov ob Nilu**

Nil, oče Egipta

2.

Nezadržno je drevel Delfa-ekspres proti Kairi. Vozovi so se zavijali v oblake prahu in drobnega peska, ki je silil skozi vsako špranjo. Pokrajina je brzela mimo, nenavadna, čudovita. Nepregledna ravna polja, gruče vitkih palm, pod njimi kupi prstenih koč, fellahi pri delu, vasi, mesta z belimi hišami in ravnimi strehami, kolodvori, polni ljudi v orientalskih pestrih nošah, kanali, veliki in mali, vse križem speljani, in tamle zunaj se pomika po polju počasi belo trikotno jadro. Tam je glavni kanal, jadrnica plove po njem, ne vidi se ne kanal ne ladja, le ogromno jadro moli ven nad polje in počasi leze po njem. Čudovit prizor!

Najbrž sem predolgo in prezamišljeno strmel v novi, nenavadni svet. Mojega soseda se je lotil dolgčas, tisti Nmec iz Westfalske je bil, ki sem se z njim seznanil že na parniku. Podražil me je.

»Gospod profesor, ali gledate, če bi kje videli sedmere debele krave egiptovskega Jožefa?«

»Tisto ne,« sem se nasmeljal in sedel k njemu. »Saj veste, da so tiste krave živele le v sanjah faraonovih. Torej jih žal tudi ne bova srečala v Egiptu.«

»Seveda ne! Kakor tudi ne egiptovskega Jožefa! Kajne,« mi pomežikne, »tista zgodba o egiptovskem Jožefu in o faraonovih sanjah in kako je bil Jožef povišan, - vse to je pač le samo lep roman, ki se zanimivo bere, in še precej dobro je zamišljen.«

Mož se je rad prerekal o verskih vprašanjih. Mnogo je bral, ponajveč plitve "znanstvene" članke po časopisih. Sicer pa je bil dober človek in prijeten družabnik.

Meni se ni ljubilo. Zanimal me je svet zunaj, rad bi bil spet gledal skozi okno. Zato sem mu kratko odgovoril:

»Seveda je lep roman, ena najljubkejših povesti, kar jih je v stari zavezi. In povrh je še resničen. Jožef sam je napisal zgodbo svojega življenja ali pa jo je pripovedoval svojim otrokom in ti so jo sporočili dalje. In to sporočilo je porabil pisec, ko je pisal Mojzesovo knjigo.«

»Bežite, bežite!«

Razvnelo me je.

»Zakaj se Vam to zdi nemogoče? Ob času, ko je Jožef živel, so imeli Egipčani že zelo razvito slovstvo, zgodovinsko in leposlovno. Mnogo so pisali. In Jožef, poljedelski minister tedanjega egiptovskega kralja, da tako rečem, bi naj ne bil znal pisati, in bi naj ne bil pisal zgodovine svojega življenja?«

»Hm -! Ko se pa vse bere kakor bajka. - Tiste sanje o kravah, ki pridejo iz Nila, tisto povišanje, nabiranje žita —.«

»Prav nasprotno, gospod! Prav nič se ne bere kakor bajka! Vsaka poteza v Jožefovem romanu se čudovito strinja s tem, kar vemo o življenju Egipčanov iz egiptovskih virov samih. Nad sanjami se spotikate? Ali ne veste, da so bile sanje pri Egipčanih v posebni časti? Egiptovski kralji sami nam poročajo na svojih spomenikih o svojih preroških sanjah! - Dalje! Sedmere krave so pristno egiptovske. Krava je bila Egipčanom simbol rodovitnosti, obilice poljskih pridelkov, da, naravnost simbol obilne nilske poplave. Posvečena je bila Hatori, boginji rodovitnosti, zato so Hatoro upodabljali s kravjo glavo. Ali je torej čudno, če se je kralju sanjalo o kravah, ki prihajajo iz Nila, ko pa je bila povodenj Nila in blagostanje dežele njegova glavna skrb?

In da je bil povišan Jožef, tujec v Egiptu, to se Vam zdi čudno? Kolikokrat so, tako nam javljajo egiptovski spomeniki, prav tujci prišli na dvoru egiptovskih kraljev do visokih časti. Celu sužnji! Celu Semiti, torej rojaki Jožefovi. - O "žitnicah" niti govoriti nočem. Na več mestih so že izkopali okrogle, stolpom podobne stavbe, ki so po izjavi tehtnih arheologov služile za spravljanje žita. Egiptovski papirusi govorijo o žitnicah, na reliefih jih vidite.

Torej pogledjte! Vsa zgodba o egiptovskem Jožefu je takorekoč prežeta s pristnimi

egiptovskimi kulturnimi elementi, diha svežo zgodovinsko resničnost, je bila torej pisana na egiptovskih tleh in od človeka, ki je sam doživel, kar pripoveduje. Berite Ermannovo knjigo o Egiptu! Protestant je, pa Vaš rojak. Ne govori v prilog Svetemu pismu, pove pa odkrito, da so podatki o kulturnih razmerah starega Egipta, kolikor jih je v Svetem pismu, popolnoma pravilni.«

»Hm -!« je pokimaval, »kar pravite tule, doni zelo verjetno. Kupil si bom Ermanna. - Ampak,« je pridejal s trmo, ki je običajna pri takih ljudeh, ki komaj da so čuli en trden dokaz zoper svoje zmotne trditve, že koj preskočijo na kaj drugega, samo da jim ni treba priznati zmote, »ampak - poslušajte! Tiste desetere šibe, ki je z njimi Mozes prisilil faraona, da je izpustil ljudstvo, tiste šibe, pravim, niso bili nobeni čudeži. Ko Nil naraste, je njegova voda vsa rdeča, od rdečkaste prsti, ki jo nosi s seboj. Vidite! To je kar prvi čudež Mojzesov! In ko voda usahne, ostane na poljih nebroj vodnih živali, posebno žab. To je drugi čudež! Mrhovina, ki jo je voda pustila za seboj na poljih, gnije, izcimi se kuga, tista znana bolezen elefantiasis, neka vrsta tvorov. Glejte spet Mojzesov čudež! In tako dalje.

Pisec knjige je čul o takih naravnih dogodkih, pa je iz njih naredil čudeže za svojo zgodbo -.«

»Hm -! Da! Zelo ste duhoviti! Če bi človek slučajno ne poznal dobro Svetega pisma, bi vam res ne vedel kaj odgovoriti.«

»Kajne!« se je smehljajal dobri mož.

»Ampak - povejte mi, kdaj pa je nilska voda rdeča?«

»Ob času, ko je povodenj na višku.«

»In kdaj se pojavijo žabe na egiptovskih poljih, - oziroma so se pojavile, ker dandanes jih itak ni več - in kdaj so prišli tvorji in kuga in druge prijetnosti?«

»Ko je voda usehnila, seve.«

»In kdaj je voda na višku?«

»V Spodnjem Egiptu takole ob koncu avgusta, v začetku septembra.«

»Izvrstno! In kdaj usahne voda?«

»No, septembra začne padati. Oktobra je prva setev. - Pa čemu to?«

»Tako, gospod! Ali veste, v katerem mesecu je Mojzes delal svoje čudeže pred faraonom?«

»Ne vem.«

»Vam bom pa jaz povedal,« sem dejal in segel v torbico, kjer sem imel shranjeno Sveto pismo.

»Tule. Poslušajte! V drugi knjigi Mojzesovi, v devetem poglavju, berete: In lan in ječmen sta bila pokončana, kajti ječmen je bil že v klasju in lan je pognal glavice. Pripomnim, da je tu govor o sedmi šibi, tistikrat je poslal Bog grom in točo nad Egipt.

Mojzesovi čudeži so se torej godili proti koncu februarja, ko je ječmen že v klasju. Predolgi presledki ne morete nastaviti med posameznimi šibami, ker bi bili brezpomembni, tudi niso razvidni iz besedila.

Če so se pa čudeži godili februarja, niso mogli biti naravna posledica povodnji, ki, kakor sami pravile, septembra že odteče, tako da oktobra že sejejo. In razen tega, – če bi bile vse te šibe le naravni pojavi, kako da se jih je faraon zbal? In Izraelci sami tudi niso bili tako otročji, da bi ne bili znali ločiti naravnega pojava od čudeža.«

Ves v zadregi me je gledal. Na njegovo srečo je v tistem trenutku nekdo pri oknu zaklical:

»Piramide! Piramide se vidijo!«

Vse je hitelo k oknom. Voz je bil poln turistov z vseh koncev sveta. In prvega pogleda na piramide nihče noče zamuditi.

Tudi jaz sem poskočil in moj tovariš za menoj, čeprav je piramide že večkrat videl. Znanstveni prepir je bil pretrgan in pozabljen z egiptovskimi žabami, mušicami, tvori in drugimi šibami vred.

Res, tamle zunaj na jugu je štrlel v nebo ogromen sivkast trikot in za njim drugi in tretji. Piramide v Gizah! Zelo daleč so še bile, tovariš mi je povedal, da so še najmanj petdeset kilometrov oddaljene. In vendar so bile že kakor sinje daljne gore na obzorju. Kaj šele, ko bom stal ob njihovem vznožju, sem pomišljal.

Vlak je drvel s podvojeno brzino, kot bi se mu mudilo, da pride čimprej domov. Par postaj je kakor nekaj bledih, motnih in bežnih senc šinilo bliskovito mimo, na levi se je pojavilo sivo gorovje. »Džebel - gora - Mokattam,« je razlagal Nemeč. Pod njo se je zabelilo mesto.

»Tisto je Kaira?«

»Še ne,« je dejal. »Tam je Novi Heliopolis. - In tamle so Malarije,« je kazal, »z znamenitim Manjinim drevesom.«

Pojavile so se predmestne hiše na levi in desni, nizke, neredno postavljene stavbe, tu pa tam palače z vrtovi in palmami; vlak je grmel in ropotal čez neštete ogibe, par dolgih, širokih ulic, polnih ljudi in avtomobilov, je križalo železnico - in nato nas je počasi pogoltnila orjaška jeklena dvorana, glavni kolodvor.

Vlak se je ustavil. Boječe sem gledal skozi okno v gosto gnečo na peronu. Robci so mahali v pozdrav, arabski nosači so se obešali na okna, rjavi drzni obrazi plamenečih oči, in se ponujali, eni so že kar lezli v voz, zastopniki hotelov so kričali in hvalili vsak svoj hotel: Sheapheard! Continental! Savoy! National!, rdeči iarbuši so migotali, vmes so kričali prodajalci limonade, cigaret, časopisov in vseh mogočih drugih reči, evropski kroj in arabski kuftan sta se pomešavala - le rjave frančiškanske halje ni bilo videti nikjer.

Prosil sem bil očeta Evgena, naj pride na kolodvor. Pa ni prišel.

Moj westfalski znanec se je tudi naglo poslovil. Njegovi ljudje so ga čakali.

»Veselilo me bo, če se še kje srečava in nadaljujeva najine razprave!«

»Tudi mene. Pa na svidenje!«

Nisem mislil, da ga bom še kdaj kje srečal.